

आदिवासी विकास विभागांतर्गत अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर व ए.आ.वि.प्र, चिमूर, अंतर्गत मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभीड, जि. चंद्रपूर व्दारा संचलित अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभीड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेस शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ पासून संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालय (विज्ञान शाखा) सुरु करण्यास मंजूरी देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. अआशा.२०२४/प्र.क्र.५६/का.११
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक:- २० ऑगस्ट, २०२४

संदर्भ:-

१. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :- अआशा-२०१९/प्र.क्र.१०२/का-११, दिनांक ११ जून, २०१९.
२. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. अआशा.२०१९/प्र.क्र.१४८/का.११, दिनांक. २०.०९.२०१९.
३. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर यांचे पत्र क्र. शिक्षण. २०२३-२४/प्र.क्र./का.७ (२)/८७१, दिनांक ०७.०३.२०२४
४. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांचे पत्र क्र यांचे पत्र क्र. शिक्षण-२०१६ /प्र.क्र./का-३ (७)/१८५३, दिनांक ०४.०१.२०२४.

प्रस्तावना-

अध्यक्ष, मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभीड, जि. चंद्रपूर व्दारा संचलित अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभीड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेमध्ये शैक्षणिक सत्र २०२४-२५ पासून विज्ञान शाखा सुरु करण्यास परवानगी देण्याबाबत विनंती केली होती. त्यानुषंगाने अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांनी संदर्भाधीन क्र.४ येथील दिनांक ०४.०१.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये अहवाल शासनास सादर केला आहे. तसेच प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर यांनी अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभीड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेला संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालय (विज्ञान शाखा) सुरु करण्याबाबत संदर्भाधीन क्र.३ च्या पत्रान्वये शिफारस केली आहे.

प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास, चिमूर यांनी त्यांच्या दिनांक ०७.०३.२०२४ रोजीच्या पत्रात नमूद केल्यानुसार कनिष्ठ शिक्षण विस्तार अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर यांनी आश्रमशाळेमधील व परिसरामध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांमध्ये ११ वी विज्ञान वर्ग सुरु करण्यास दिसून आलेली उत्सुकता तसेच आश्रमशाळेतील उपलब्ध असलेली भौतिक सोयी-सुविधा समाधानकारक आढळून आलेली असल्याने संबंधित

आश्रमशाळेत ११ वीचे विज्ञान विषयाचे वर्ग सुरु करण्यास हरकत नसावी, याप्रमाणे अभिप्राय नमूद केले आहेत. या सर्व बाबी विचारात घेऊन मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर व्दारा संचलित अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेस संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालय (विज्ञान शाखा) शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ पासून सुरु करण्यात मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय-

मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर व्दारा संचलित अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेत आश्रमशाळा संहितामधील मानकामध्ये नमूद सोयी-सुविधा उपलब्ध असल्यामुळे अनुदानित आश्रमशाळा राजुरा, ता. राजुरा, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेस संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालय (विज्ञान शाखा) शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ पासून सुरु करण्यात खालील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

१. मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर या संस्थेने अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेसंदर्भात आश्रमशाळेस संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालय (विज्ञान शाखा) सुरु करण्याबाबतचे आदेश प्राप्त झाल्यानंतर सदर वर्ग तात्काळ सुरु करावेत. वर्ग सुरु केल्यानंतर ३० दिवसांचे आत आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर तसेच प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर यांना कळविण्यात यावे.

२. शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ पासून इयत्ता ११ वी (विज्ञान शाखा) व सन २०२५-२६ पासून इयत्ता १२ वी (विज्ञान शाखा) चे वर्ग सुरु करण्यात यावेत.

३. मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर या संस्थेने अनुदानित आश्रमशाळेसाठी आश्रमशाळा संहिता-२०१९ मधील मानकामध्ये नमूद सर्व भौतिक सोयी-सुविधांनी युक्त स्वतःची सुसज्ज इमारत मान्यतेपासून दोन वर्षात बांधणे बंधनकारक राहिल.

४. संस्थेने आश्रमशाळेत वर्गखोल्या व निवासाची स्वतंत्र इमारतीमध्ये व्यवस्था करावी. तसेच इमारतीमध्ये मानकाप्रमाणे स्नानगृहे, शौचालये उपलब्ध करून द्यावीत आणि शुध्द पाण्याची मुबलक व्यवस्थाही उपलब्ध करून द्यावी.

५. संस्थेने अनुदानित आश्रमशाळेचा शैक्षणिक दर्जा उंचावणे आवश्यक आहे. त्यादृष्टीने अशा आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांचा वार्षिक निकाल किमान ८० टक्के असावा तसेच त्यापैकी किमान ६० टक्के विद्यार्थ्यांना प्रथमश्रेणी मिळणे आवश्यक राहिल. सदर आश्रमशाळेमध्ये प्रशिक्षित अर्हताकारी शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती नियमानुसार करण्यात यावी.

६. संस्थेने शिक्षक- शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांची नियुक्ती करताना शासनाने विहित केलेल्या अटी-शर्ती व नियमांचे पालन करावे. विहित अर्हताप्राप्त कर्मचा-यांची नेमणुक न केल्यास

संस्थेस देय असलेले अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही. प्रकरणपरत्वे आश्रमशाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल. अप्रशिक्षित शिक्षक उमेदवारांची नियुक्ती केल्यास त्यांच्या वेतनाची जबाबदारी शासनाची राहणार नाही व त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संस्थेची राहिल याची संस्थेने नोंद घ्यावी.

७. आश्रमशाळेतील आवश्यक पद भरतीसाठी **अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर** यांची मान्यता घेण्यात यावी. तसेच पदमान्यता देताना संदर्भ क्र. १ मधील नमूद शासन निर्णय दिनांक ११.०६.२०१९ च्या शासन निर्णयातील तरतूदींचे काटेकोरपणे पालन करावे.

८. **मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर** व्दारा संचालित अनुदानित आश्रमशाळा कानपा, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेस शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या सुत्रानुसार अनुदान अनुज्ञेय राहिल.

९. संस्थेने अनुदानित आश्रमशाळासाठी 'आश्रमशाळा संहिता' तसेच शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन करावे.

१०. प्रत्येक वर्गात कमाल ४० निवासी व १० बहिस्थ विद्यार्थी असावेत. सर्व निवासी विद्यार्थी हे अनुसूचित जमातीचे असतील.

११. शासनाने विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन न केल्याचे निदर्शनास आल्यास तसेच उपरोक्त आश्रमशाळेबाबत गैरव्यवहार/गैर व्यवस्थापन याबाबत तक्रारी आल्यास संस्थेच्या आश्रमशाळेची श्रेणीवाढ/मान्यता रद्द करण्यात येईल.

१२. बालकांचा सक्तीचा व मोफत शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ अंतर्गत नमूद करण्यात आलेल्या सोयी-सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करणे व शिक्षणाचा स्तर उत्कृष्ट ठेवणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.

१३. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी उपरोक्त बाबत आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करावी. यासाठी येणारा खर्च अनुदानित आश्रमशाळांच्या संबंधित अर्थसंकल्पिय लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०८२१११२८०२३१२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने.

(प्रविण गो. साठे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. सचिव, आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.

३. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
४. जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर.
५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
६. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/ नागपूर.
७. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर.
८. शिक्षण संचालक (प्राथमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर.
१०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, चंद्रपूर.
११. सचिव/अध्यक्ष, मातोश्री लक्ष्मीबाई शिक्षण संस्था डोंगरगाव, ता. नागभिड, जि. चंद्रपूर.
१२. कार्यासन ११.संग्रहार्थ.